

PASTORALA - I. P. S.
MITROPOLIT NICOLAE BĂLAN
AL ARDEALULUI, BANATULUI,
CRIȘANEI ȘI MARAMUREȘULUI

Radu MOȚOC

Această **Pastorală** a fost transmisă credincioșilor de către cel care conducea Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba Iulia și Sibiu, dar în același timp, era și Mitropolit al românilor ortodocși din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș.

Pastorală a fost prilejuită de înapoierea din Basarabia și Transnistria, unde și-a îndeplinit o misiune creștinească și românească de a întări legăturile sufletești cu frații care au fost năpăstuiți de comuniști. (1)

Această **Pastorală** a fost emisă în data de 28 septembrie 1941 și citită de preoți în biserici, în prima duminică după primirea ei. Ziarele au publicat-o în data de 6 octombrie 1941.

Sufletul ardeleanului atât de încercat timp de secole, înțelegea poate cel mai bine prin ce trecea românul basarabean care suferea poate și mai mult datorită politicii ateiste a regimului comunist prin care a trecut. Din acest motiv, credem că este important de a reproduce un fragment din această **Pastorală**, care exprimă cel mai bine suferința sufletească prin care a trecut neamul românesc din Basarabia.

„Dragii mei,

Cu cât se împotrivește lumea aceasta mai mult cuvântului Domnului, cu atât el își arată mai înveterat puterea sa biruitoare. Nenumărați prigonitori au încercat să-i pună zăgaz, dar el a răzbit prin toate piedicile....

Tăria acestei puteri netăgăduite a cuvântului Domnului au simțit-o în săptămâna trecută din nou vlădicii Ardealului (căci împreună cu mine au fost P.S. Lor Episcopii: **Andrei** al Aradului, **Vasile** al Timișoarei, **Nicolae** al Oradiei-Beiușului și **Veniamin** al Caransebeșului) și un număr de 53 de preoți, care ne-am îndreptat pașii spre meleagurile scumpei noastre Basarabie, dezrobită de curând de sub stăpânirea celor fără Dumnezeu....

De aceea, pe lângă cuvântul cald de frățesc și creștinesc salut ce l-am dus din partea clerului și poporului nostru din Ardeal, i-am lăsat pentru păzirea bărbătească a credinții lor și a noastră și i-am mângâiat pentru toate suferințele și încercările prin

care au trecut. Le-am spus că am mers la ei să le ștergem lacrimile care le-au muiat obrazii și sufletele un an întreg și să mulțumim împreună cu ei lui Dumnezeu că le-a hărăzit și lor și nouă de-a ajunge la fericita zi a libertății. Am înălțat rugăciuni către Dumnezeu la altarele lor, unde s-au păstrat, sau în preajma fostelor altare, dărâmate de urgia ne bună a foștilor stăpânitori, ca să ajute neamul nostru să iasă în întregime fericit din învălmășeala în care se zbate lumea și să fie ferit de primejdii viitoare....

Nu voi uita sfintele Liturghii ce le-am făcut în sfânta mănăstire Curchi, la sărbătoarea Nașterii Preceștii, și în cetatea Orheiului în ziua sfintei Cruci, în biserica zidită de voievodul Vasile Lupu al Moldovei, cum și în frunțașele comune: Grătiești, Răzeni, Vorniceni, Ghiperceni, Onițcani, Peresecina, înaintea unor mulțimi de popor atât de mari, încât nu încăpeau în biserici și a trebuit să vorbesc adeseori în curtea bisericilor ca să audă toți.

La sfintele slujbe ce le-au săvârșit vlădicii și preoții din misiune în toate județele Basarabiei, în peste șase sute de comune și în propovăduirea noastră creștină și românească am fost primiți cu deosebită dragoste, cu însuflețire curată și cu lacrimi de bucurie de tot poporul basarabean, care după un an de suferință și de încătușare a credinței sale, a înțeles și mai mult ce binefacere e să fii sub stăpânirea Țării tale, să te bucuri de libertatea națională care îți îngăduie să-ți dezvolți toate însușirile și virtuțile tale firești și să te poți aduna la altarul bisericuțelor tale pentru întărirea sufletului, ca să biruiască năpăstuirile ce vin să te încerce.

Vă aduc acum din partea lor, iubiții mei, răspunsul frățesc de mulțumire pentru salutul ce l-am dus din partea voastră. Ei se simt una cu noi, precum ne simțim noi cu ei. În vinele lor curge același sânge, de pe buzele lor zboară cuvintele aceluiși dulce grai românesc, în piepturile lor inima bate la fel cu a noastră....

Aflându-ne în acele locuri am ținut de datoria noastră să ne ducem la mormântul unui mare Mitropolit al Basarabiei, Gavril Bănulescu, fiu al Ardealului din părțile Bistriței, care acum un veac și mai bine, pe când Basarabia a căzut prima dată sub jugul rusc, și-a lăsat locurile de naștere și s-a dus să stea lângă sufletul poporului basarabean pentru a-l întări și mângâia în încercarea sa. Ne-am închinat la mormântul lui de la mănăstirea Căpriană și i-am dus cuvânt de recunoștință pentru credința lui cea mare și pentru dragostea de frații năpăstuiți, care l-a făcut să se ducă să împărtășească soarta lor.

Din Basarabia am trecut și dincolo de Nistru, la frații români de acolo, care de 24 de ani n-au mai auzit slujbă dumnezeiască. Bisericile sunt sau dărâmate la pământ sau prefăcute în grajduri, magazii și localuri de petreceri. Dar și sub această grea și îndelungată prigoană, poporul și-a păstrat în tainele sufletului întreaga credință în Dumnezeu. S-au rugat oamenii în casele lor, în lăuntru sufletului și Dumnezeu i-a ascultat, aducând mai curând decât se putea aștepta timpul în care îl pot mărturisi iarăși deschis și fără teamă.

Am sfințit dincolo de Nistru cea dintâi biserică reclădită după alungarea bolșevicilor. E biserica din Sucleia, sat curat românesc de vreo mie de familie, așezate lângă Nistru, la câțiva kilometri spre miazăzi de la orașul Tiraspol. Am auzit cu acest prilej cum s-a păstrat credința pe altarul sufletului poporului ca o putere mai presus de lume, ce nu poate fi zdrobită de nimic. A alergat la această sărbătoare toată lumea

din satele din jur câtă a putut afla despre praznicul ce avea să se întâmple. Cu lacrimi pe obraji au urmărit credincioșii tot timpul această sfântă liturghie, cea dintâi pe care o auzeau după 24 de ani. A fost o adevărată cutremurare religioasă. Parcă ieșise biserica primelor veacuri din catacombe, din ascunzătorile ei, de sub pământ. Se îngrămădeau toți să se atingă de veșmintele arhieriești, să sărute Crucea, Evanghelia.

După Sf. Liturghie le-am slujit un parastas pentru toți morții lor. A fost o mulțumire de nedescris. Câți morți scumpi n-au avut într-un sfert de veac, câte rude ucise de regimul de prigoană al bolșevismului, fără să fi avut măcar mângâierea de-a face prin preot o slujbă de pomenire pentru ei ?

Nu voi uita niciodată icoana acestor suflete de credincioși care-și primeau în sfârșit hrana după care atâta au flămânzit.

Și ne-am zis văzându-i: Când te vei întoarce acasă spune credincioșilor din Ardeal că prin nimic nu poate fi mulțumit sufletul omului și al poporului ca prin credință.

După asemenea bucurii duhovnicești, după ce preoții noștri au botezat sute de copii rămași necreștinați sub stăpânire păgână, ne-am întors la Chișinău, unde făcusem cea dintâi sfântă liturghie în ziua sosirii noastre acolo, în catedrala cea mare, căreia i-au dat foc bolșevicii la retragerea lor. Între zidurile ei afumate și sub cupola prin care se vedea cerul, am cuvântat cu multă mișcare a inimii poporului adunat în mare număr. P. S. Efrem de la Chișinău, acum când eram gata de plecare spre casă, ne-a dăruit, ca o amintire pentru călătoria și lucrarea noastră în Basarabia, o prea frumoasă icoană a Maicii Domnului care are ochii plini de lacrimi pentru suferințele și pentru păcatele oamenilor. În cântări și rugăciuni ea a fost dusă la gară, iar ajungând în Sibiu a fost adusă cu aceeași cinstită în catedrala noastră. Ea va sta aici ca o amintire a suferințelor prin care au trecut frații noștri basarabeni și a drumului pe care plini de dragoste l-am făcut îndată după dezrobirea lor la ei.

Mai amintesc că am dus cu noi de aici din Sibiu, un vagon plin cu cărți, cărți de rugăciuni și alte cărți de zidire sufletească dintre care unele ne-au fost încredințate spre a le împărți din partea societății noastre „ASTRA”, apoi mii de cruciulițe și icoane pe care le-am împărțit peste tot locul....

Am ținut să vă înfățișez pe scurt, iubiiții mei, icoanele și gândurile cu care ne-am întors din misiunea noastră. Eram dator să o fac pentru ca să vă mulțumesc tot odată pentru rugăciunile cu care ne-ați însoțit voi, dragii mei, ca drumul nostru să fie încununat cu cât mai frumoase izbâanzi.

Rog pe bunul Dumnezeu să facă să rodească în viața creștină a Basarabiei sămânța aruncată de noi cu dragoste. Îl rog să ajute întregul neam românesc să vadă împlinindu-se cu un ceas mai devreme dorința lui arzătoare...

Sibiu, la 28 septembrie 1941,

Al Vostru al tuturor de tot binele voitor Nicolae Arhiepiscop și Mitropolit." (2)

Nota:

1. **Revista Fundațiilor Regale**, 1941, nr. 12 din 1 dec., p. 697.
2. **Ibidem**, p. 698-701.

